

Pensionskassen for Farmakonomer

Rapport om solvens og finansiel situation for 2016

Indhold

A.	Virksomhed og resultater	3
A.1	Virksomhed	3
A.2	Forsikringsresultater	3
A.3	Investeringsresultater	5
A.4	Resultater af andre aktiviteter	6
A.5	Andre oplysninger	6
B.	Ledelsessystem	6
B.1	Generelle oplysninger om ledelsessystemet.....	6
B.2	Egnetheds- og hæderlighedskrav	8
B.3	Risikostyringssystem, herunder vurderingen af egen risiko og solvens.....	9
B.4	Internt kontrolsystem - Compliancefunktionen	12
B.5	Intern auditfunktion	13
B.6	Aktuarfunktion	14
B.7	Outsourcing.....	15
B.8	Andre oplysninger	18
C.	Risikoprofil	18
C.1	Forsikringsrisici	18
C.2	Markedsrisici	20
C.3	Kreditrisici	21
C.4	Likviditetsrisici	21
C.5	Operationelle risici	21
C.6	Andre væsentlige risici	22
C.7	Andre oplysninger	22
D.	Værdiansættelse til solvensformål	22
D.1	Aktiver	24
D.2	Forsikringsmæssige hensættelser	25
D.3	Andre forpligtelser	27
D.4	Alternative værdiansættelsesmetoder	27
D.5	Andre oplysninger	27
E.	Kapitalforvaltning	27
E.1	Kapitalgrundlag	27
E.2	Solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav	27
E.3	Anvendelse af delmodul for løbetidsbaserede aktierisici til beregningen af solvenskapitalkravet.....	28
E.4	Forskelle mellem standardformlen og en intern model	28
E.5	Manglende overholdelse af minimumskapitalkravet og manglende overholdelse af solvenskapitalkravet ..	28
E.6	Andre oplysninger	28

Sammendrag

Pensionskassen for Farmakonomer er en tværgående pensionskasse, som har til formål at drive pensionskassevirksomhed i Danmark. Som medlemmer af pensionskassen optages farmakonomer. Herudover kan andre personalegrupper optages efter beslutning i bestyrelsen.

Pensionskassen har kun en væsentlig branche: bonusberettiget livsforsikring. Alle medlemmer har en samlet pensionspakke, der indeholder livrente, invaliderente inklusiv bidragsfritagelse og børnepension. Summerne ved død, invaliditet og kritisk sygdom købes i et eksternt forsikringsselskab og finansieres af medlemmernes bonus. Pensionskassen udøver alene virksomhed i Danmark.

Pensionskassens væsentlige forsikringsrisici består af levetidsrisikoen på livrenterne og af invaliderisikoen. Pensionskassens bonuspolitik er, at det optjente afkast skal tilbage til medlemmerne i form af udjævnet afkast og at betaling for forsikringsrisici og administration svarer til de faktiske udgifter.

Pensionskassens højeste myndighed er generalforsamlingen. Bestyrelsen består af en formand og indtil 7 bestyrelsesmedlemmer. Formanden udpeges af Farmakonomforeningen. Generalforsamlingen vælger i lige år 3 bestyrelsesmedlemmer for en 2-årig periode af og blandt Pensionskassens medlemmer. Danmarks Apotekerforening er berettiget til at udpege 2 medlemmer. Farmakonomforeningen og Danmarks Apotekerforening er berettiget til i fællesskab at udpege 2 sagkyndige medlemmer. Det ene af disse bestyrelsesmedlemmer skal besidde kvalifikationer inden for regnskab eller revision. Det andet af disse bestyrelsesmedlemmer skal besidde særlig viden og erfaring inden for investering og/eller forsikring.

Pensionskassens risikostyringssystem omfatter de strategier, processer og rapporteringsprocedurer, der er nødvendige for til stadighed at identificere, måle, overvåge, styre og indberette pensionskassens risici og som udføres af den risikostyringsansvarlige i samarbejde med pensionskassens ledelse og øvrige nøglepersoner. Solvenskapitalkravet opgøres som minimum pr. udgangen af hvert kvartal i henhold til den såkaldte standardmodel. På baggrund af pensionskassens gennemgang af risici sammenholdt med de vedtagne politikker og forretningsgange vurderes det, at det beregnede solvenskapitalkrav tager tilstrækkelig højde for alle væsentlige risici, som pensionskassen er eller kan blive mødt med.

Pensionskassens risikoprofil, forretningsmodel samt vedtagne politikker betyder således, at pensionskassen forventer at kunne leve op til solvenskapitalkravet og de forsikringsmæssige hensættelser både på kort og på lang sigt.

Pensionskassens compliancefunktion overvåger, at pensionskassen overholder gældende regler for virksomheden.

Pensionskassens interne auditfunktion overvåger, om pensionskassens interne kontrolsystem og andre dele af ledelsessystemet er hensigtsmæssige og betryggende.

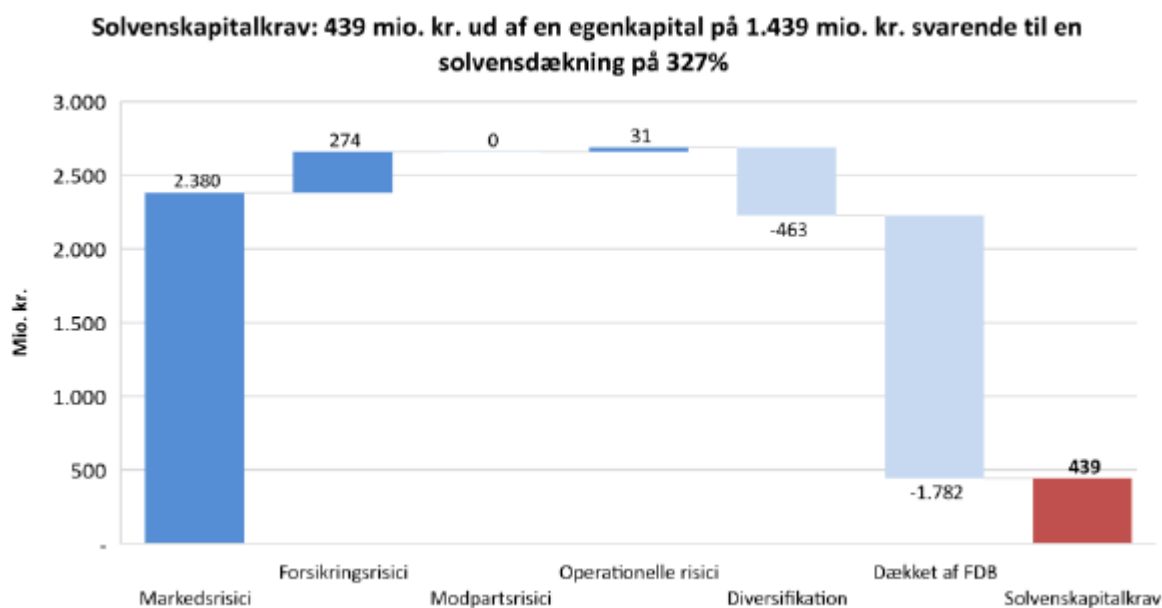
Pensionskassens ansvarshavende aktuar er ansvarlig for, at pensionskassens hensættelser opgøres korrekt. Den ansvarshavende aktuar har samtidig rollen som aktuarfunktion, idet der er et stort overlap mellem de to funktioners ansvarsområder.

Pensionskassen har outsourcet væsentlige områder til eksterne samarbejdspartnere. Pensionskassens væsentligste outsourcingaftale er administrationsaftalen med BlackRock vedr. håndtering af pensionskassens investeringer.

Pensionskassens investerings sammensætning består hovedsageligt af 70 % obligationer og 30 % aktier, primært investeret gennem investeringsforeninger. Bestyrelsen fastlægger linvesteringspolitikken på grundlag af en risikovurdering og med en risikoprofil, der opfylder det vedtagne beskyttelsesniveau som tilsiger, at sandsynligheden for at blive insolvent i løbet af de næste 12 måneder skal være mindre end ½ pct. Pensionskassens investeringsaktiver udgør 10.314 mio. kr.

De pensionsmæssige hensættelser er baseret på en række ledelsesmæssige skøn og vurderinger, idet metoden for værdifastsættelsen kræver forudsætninger om fremtidige forventede ydelser baseret på udviklingen i dødeligheden, invaliditeten, udtrædelses- og bidragsophørsmønstret samt forsikringsomkostningerne. Pensionshensættelserne udgør 8.867 mio. kr.

Pensionskassens kapitalgrundlag består af egenkapitalen og udgør 1.439 mio. kr. Pensionskassens solvenskapitalkrav udgør 439 mio. kr. Kapitalgrundlaget byder således på en overdækning på 1.000 mio. kr. svarende til en solvensdækning på 327 %. Pensionskassens minimumskapitalkrav udgør 136 mio. kr. Pensionskassen er således velkonsolideret.

A. Virksomhed og resultater

A.1 Virksomhed

Pensionskassen for Farmakonomer er en tværgående pensionskasse.

Pensionskassens formål er at drive pensionskassevirksomhed i Danmark. Som medlemmer af pensionskassen optages farmakonomer. Herudover kan andre personalegrupper optages efter beslutning i bestyrelsen.

Tilsynsmyndighed: Finanstilsynet, Århusgade 110, 2100 København Ø.

Ekstern revision: Ernst & Young Godkendt revisionspartnerselskab, Osvald Helmuths Vej 4, Postboks 250, 2000 Frederiksberg.

Bestyrelse: Henrik Klitmøller Rasmussen (formand), Christina Durinck (næstformand), Susanne Engstrøm, Bjarne Fabienke, Jesper Gulev Larsen, Jørgen Moestrup og Lisa Wieweg Rosendahl.

Direktion: Henrik Bernhardt

A.2 Forsikringsresultater

Pensionskassen har kun en væsentlig branche: bonusberettiget livsforsikring. Alle medlemmer har en samlet pensionspakke, der indeholder livrente, invaliderente inklusiv bidragsfritagelse og børnepension. Summerne ved død, invaliditet og kritisk sygdom købes i et eksternt forsikringsselskab og finansieres af medlemmernes bonus. Pensionskassen udøver alene virksomhed i Danmark.

Pensionskassens væsentlige forsikringsrisici består af levetidsrisikoen på livrenterne og af invaliderisikoen. Antallet af medlemmer er relativt lille, hvorfor risikoresultaterne på årsbasis vil have ret store udsving. Pensionskassens bonuspolitik er, at det optjente afkast skal tilbage til medlemmerne i form af udjævnet afkast og at betaling for forsikringsrisici og administration svarer til de faktiske udgifter.

Hovedparten af pensionskassen forpligtelser (pt. 93 %) er alene betinget garanteret. Det indebærer, at tilsagnene nedsættes, hvis en betingelse objektivt er opfyldt. Reelt indebærer det, at risikoen for pensionskassens kapitalstyrke er stærkt begrænset, men til gengæld at medlemmernes pensionsydelse bærer risikoen.

Forsikringsresultaterne over de seneste 5 år er:

Resultat (mio. kr.)	2016	2015	2014	2013	2012	Gns
Renteresultat	189,2	-168,4	418,8	79,3	337,0	171,2
Ændring i værdiregulering	-31,0	44,4	-76,3	52,7	2,4	-1,6
Risikoresultat	-7,3	8,3	6,3	23,5	-20,9	2,0
Omkostningsresultat	8,6	8,7	11,1	8,8	8,4	9,1
Ufunderet tillæg	-26,0	-23,5	-26,5	-124,4	-105,7	-61,2
Gruppeliv	-8,3	-9,8	-8,7	-8,3	-7,9	-8,6

Renteresultatet er det mest betydende. I 5 års perioden er der i gennemsnit indtjent 171 mio. kr. mere pr. år end der er givet i bonus. Dette skyldes genopbygningen efter tabet i 2008.

Ændringen i værdireguleringen er primært tilpasningen af værdiansættelsen af passiverne til markedsværdi fordi diskonteringsrentekurven ændres kontinuerligt. Set over perioden har elementet ringe betydning.

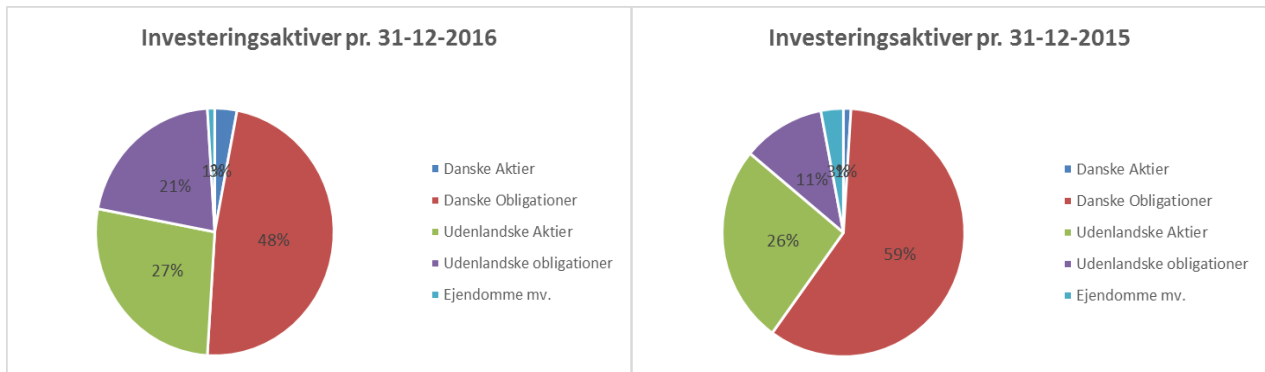
Risikoresultatet balancerer som ønsket over perioden.

Omkostningsresultatet viser umiddelbart konstant overskud, men pensionskassens risikotillæg er baseret på, at der årligt skabes et omkostningsoverskud på ca. 9 mio. kr. Den ønskede balance er derfor opnået.

Det ufunderede tillæg er udbetalingen af egenkapitalen til de medlemmer, der har været med til at opbygge den. Der er primo 2014 ændret model. Ændringen betød en højere grad af kontantbonus og mindre ufunderede tillæg.

Gruppeliv er som nævnt betalt af overskuddet til eksternt selskab.

A.3 Investeringsresultater

Som det fremgår af ovenstående formuefordeling har pensionskassen i løbet af 2016 omlagt flere af de danske obligationer til udenlandske high yield virksomhedsobligationer, idet andelen af danske obligationer falder fra 59 % ultimo 2015 til 48 % ultimo 2016. Andelen af udenlandske obligationer stiger fra 11 % ultimo 2015 til 21 % ultimo 2016. Selv om danske obligationer pt giver et begrænset afkast anvendes disse til at stabilisere pensionsudbetalingerne.

Ejendomme

Pensionskassen indskød primo 2015 Pensionskassens ejendomme i et ejendomsselskab, hvor betalingen dels skete i aktier dels i kontanter. Baggrunden for ønsket om nedbringelse af ejendomsinvesteringerne er dels et ønske om at få en mere likvid formue, der giver en større investeringsfrihed, dels en bedre fordeling mellem de forskellige investeringstyper.

Pensionskassen har en ejerandel på 1/3 i ejendomsselskabet. 2 andre pensionskasser ejer ligeledes 1/3 hver. Ejendommene er beliggende i Københavnsområdet, samt i Svendborg. Pensionskasserne har bibeholdt en anvisningsret til lejlighederne i ejendomsselskabet i forhold til deres ejerandel heraf.

Lejlighederne tildeles medlemmerne på basis af medlemsanciennitet. Tildelingen af lejligheder sker gennem "www.findbolig.nu" som ligeledes forestår lejlighedstildelingen for en del andre pensionskasser.

Pensionskassens afkast

Pensionskassens investeringer og afkast i 2016 fremgår af nedenstående tabel

Aktieportefølje		
	Formue Mio. kr.	Afkast
Amerikanske aktier	996	14,4%
Danske aktier	54	12,5%
Europæiske aktier	714	3,8%
Fjernøsten og Emerging Markets aktier	389	18,5%
I ALT AKTIER	2180	-
Obligations portefølje		
	-	-
Emerging Markets	1050	19,7%
		-
High Yield obligationer	1092	11,7%
		-
Korte danske obligationer	557	2,1%
Lange danske obligationer	4396	5,3%
I ALT OBLIGATIONER	7095	
Øvrige aktiver		
Noterede ejendomme	761	-3,7%
Øvrige aktiver	278	-4,3%
SAMLET PORTEFØLJE	10.314	6,6%

A.4 Resultater af andre aktiviteter

Pensionskassen har ikke andre væsentlige indtægter og udgifter.

A.5 Andre oplysninger

Der er ikke andre væsentlige oplysninger om selskabets virksomhed eller resultater.

B. Ledelsessystem

B.1 Generelle oplysninger om ledelsessystemet

Pensionskassens højeste myndighed er generalforsamlingen.

Bestyrelsen består af en formand og indtil 7 bestyrelsesmedlemmer. Formanden udpeges af Farmakonomforeningen. Generalforsamlingen vælger i lige år 3 bestyrelsesmedlemmer for en 2-årig periode af og blandt Pensionskassens medlemmer.

Danmarks Apotekerforening er berettiget til at udpege 2 medlemmer. Farmakonomforeningen og Danmarks Apotekerforening er berettiget til i fællesskab at udpege 2 sagkyndige medlemmer. Det ene af disse bestyrelsesmedlemmer skal besidde kvalifikationer inden for regnskab eller revision. Det andet af disse bestyrelsesmedlemmer, skal besidde særlig viden og erfaring inden for investering og/eller forsikring. Bestyrelsen skal til enhver tid have 2 medlemmer, der besidder de nævnte kvalifikationer.

Hvis bestyrelsen gennem Farmakonomforeningens udpegning af formanden, ved generalforsamlingsvalg eller ved Danmarks Apotekerforenings udpegning allerede har medlemmer med kvalifikationer inden for regnskab og/eller revision og/eller med særlig viden og erfaring inden for investering og/eller forsikring, kan Farmakonomforeningen og Danmarks Apotekerforening undlade at udpege det eller de sagkyndige medlemmer, foreningerne er berettiget til at udpege i fællesskab.

Farmakonomforeningens og Danmarks Apotekerforenings udpegninger skal foretages i så god tid inden generalforsamlingen, at formanden og de udpegede medlemmer kan angives i indkaldelsen.

Bestyrelsen konstituerer sig hvert år efter generalforsamlingen med 1 næstformand og nedsætter et revisionsudvalg.

Bestyrelsen ansætter en direktion, som står for den administrative og driftsmæssige del af pensionskassen. I pensionskassen består direktionen af en direktør. Bestyrelsen ansætter endvidere en ansvarshavende aktuar.

Lønpolitik

Bestyrelsen fastlægger efter indstilling fra direktionen aflønningspolitikken for administrationens ledelse og medarbejdere af betydning for virksomhedens risiko, herunder nøglemedarbejderne for risikostyrings-, compliance-, aktuar- og intern auditfunktionerne. Aflønningen omfatter her direkte løn, pensionsbidrag, frynsegoder samt evt. bonus og resultataflønning.

Det er målsætningen, at aflønningen samt reguleringen heraf for øvrige ledende og risikodisponerende medarbejdere skal være på et konkurrencedygtigt markedsniveau for medarbejdere med de givne kvalifikationer.

Til brug for vurderingen heraf indhenter direktionen - i det bedst mulige omfang - oplysninger om lønniveauer i branchen og lønstatistik, herunder fra DJØF og Finansforbundet.

For så vidt angår pensionsordninger skal alle pensionskassens fastansatte medarbejdere indbetale et for den pågældende medarbejder normalt pensionsbidrag til en pensionsordning efter eget valg. Evt. henvisningsbestemmelser i overenskomster skal respekteres.

Frynsegoder i form af telefon, avis, IT og tele kan aftales med den enkelte medarbejder som en del af den samlede aflønning. Firmabil er alene en mulighed for direktionen.

Pensionskassen anvender ikke bonusordninger eller resultatløn. Pensionskassen kan dog i helt særlige tilfælde anvende fastholdelsesbonusordninger. Derudover kan medarbejdere ydes gratialer i tilfælde af ekstraordinær indsats eller i forbindelse med midlertidigt projektarbejde. Gratialer mv. kan ligeledes ydes i overensstemmelse med Ligningslovens § 7 U.

Direktionen forhandler inden for rammerne heraf sin egen løn med bestyrelsens formand. Direktørens løn reduceres med de indtægter, han oppebærer eksternt som følge af at repræsentere pensionskassen. For administrationens øvrige medarbejdere, herunder for øvrige ledende medarbejdere og medarbejdere af betydning for pensionskassens risiko, forhandler direktionen lønninger med de enkelte på et niveau, som er i overensstemmelse med markedsniveauet for medarbejdere med de givne kvalifikationer samt evt. overenskomster.

Bestyrelsen fastsætter sin egen aflønning indenfor rammerne af den generelle aflønningspolitik for ledelsen.

Bestyrelsen drøfter og ajourfører årligt sin politik på området og orienterer indenfor lovgivningens rammer om aflønningspolitikken i årsrapporten.

B.2 Egnetheds- og hæderlighedskrav

Bestyrelsen:

Selve måden hvorpå bestyrelsen sammensættes, vanskeliggør en bred investerings- og forsikringsfaglig erfaring. Bestyrelsen har derfor fokuseret meget på dels at bibeholde en simpel forretningsmodel, dels at trække på eksternt fagkundskab inden for relevante områder.

Pensionskassen holder løbende bestyrelsesseminarer, hvor der sker et kompetenceløft til bestyrelsen inden for relevante områder.

Pensionskassens næstformand gennemførte i 2015 CBS's bestyrelsesuddannelse for pensionskassebestyrelsesmedlemmer.

Det skal samtidig fremhæves, at en stor del af bestyrelsen har siddet i Pensionskassens bestyrelse gennem mange år og har gennem arbejdet tilegnet en betydelig viden inden for Pensionskassens forskellige forretningsområder og en dyb forståelse af netop denne pensionskasses specielle karakteristika.

Forsikringsområdet

På forsikringsområdet har bestyrelsen samlet set et indgående kendskab til Pensionskassens i øvrigt begrænsede produktsortiment, ligesom bestyrelsen har et indgående kendskab til Pensionskassens medlemskreds ønsker og behov.

Herudover er der repræsenteret en betydelig generel viden inden for forsikring

Investeringsområdet

På investeringssiden har bestyrelsen valgt en enkel investeringsmodel, hvor man primært anvender børsnoterede investeringsforeninger og en aktivallokering, der matcher Pensionskassens risikoprofil.

Pensionskassens investeringspolitik med udgangspunkt i Pensionskassens passivside hænger nøje sammen med Pensionskassens solvenskapitalkrav (SCR). Ved fastsættelse af risikoniveauet er der derfor en tilbagevendende gennemgang af ISB og de enkelte elementers betydning i opgørelsen af ISB.

Bestyrelsen har derfor over årene fået et overblik og forståelse af de metoder og processer, som ligger til grund for Pensionskassens samlede investeringspolitik og anvendte investeringsgoder.

Da Pensionskassen samtidig primært anvender investeringsforeninger, der er under tilsyn af de respektive landes finanstilsyn, ligesom foreningerne af Pensionskassens rådgiver er blevet analyseret for deres investeringsstil, finder bestyrelsen ikke yderligere behov for at vurdere den enkelte investeringsforenings interne processer.

Bestyrelsen finder på baggrund af Pensionskassens meget enkle forretningsmodel, at den generelle viden om de finansielle markeder er tilstrækkelig.

På denne baggrund finder bestyrelsen, at de investeringskompetencer, der allerede er repræsenteret i bestyrelsen, er tilstrækkelige.

Outsourcing

Pensionskassen og dens administrator anvender outsourcing inden for centrale områder af Pensionskassens forretningsområde.

Pensionskassens kontrakter er udarbejdet med eksternt juridisk bistand og overholder outsourcing bekendtgørelsens bestemmelser.

Samtidig er der personer i Pensionskassens bestyrelse, der gennem tidligere virke har et godt kendskab til outsourcing.

Regnskab

Pensionskassens revisionsudvalgsformand er tidligere statsautoriseret revisor med lang erfaring i finansielle virksomheders regnskabsaflægning og organiseringen i regnskabsfunktionen.

Herudover har bestyrelsesmedlemmerne i øvrigt stor indsigt i regnskab som sådan både gennem bestyrelses- og organisationsarbejde.

Endelig har bestyrelsen sikret at der – på trods af pensionskassens størrelse – er en fornuftig funktionsadskillelse.

I den forbindelse kan nævnes outsourcing af fondsbogholderi betyder funktionsadskillelse mellem finans- og fondsbogholderi.

Konklusion

Alle Pensionskassens bestyrelsesmedlemmer har erfaring i organisations/bestyrelsesarbejde og har en årelang erfaring med bestyrelsesarbejde i pensionskasser.

Så længe lovgivningen finder, at der skal være medlemsdemokrati i pensionskassen ser bestyrelsen det vanskeligt at dække alle specialområder indenfor bestyrelsen. Det er derfor opgaven, at sikre at Pensionskassens bestyrelse har adgang til de respektive specialistområder, hvilket sker ved en kombination af eksterne rådgivere og intern specialistviden i administrationen.

Samtidig har bestyrelsen som tidligere fremhævet, valgt en yderst simpel forretningsmodel. Det er derfor bestyrelsens opfattelse at forretningsmodel og bestyrelsens kompetencer komplementerer hinanden.

Direktionen:

Direktionen skal sikre, at Pensionskassens daglige virksomhed sker under respekt af de regler, der er indeholdt i bestyrelsens forretningsorden og i overensstemmelse med gældende lovgivning, retningslinjer og vedtægter, samt i overensstemmelse med de, af bestyrelsen, udstukne generelle regler eller forskrifter.

Under daglig virksomhed hører varetagelsen af Pensionskassens datterselskaber og at dette sker i henhold til gældende lovgivning og vedtægter.

Direktionen skal sørge for, at Pensionskassens forretningsgange og administrative systemer til enhver tid sikrer en forsvarlig udøvelse af den daglige drift.

Pensionskassens bestyrelse lægger vægt på, at direktionen arbejder med høj etik inden for branchen og i enhver henseende fremstår som seriøs i branchen.

Generelt skal bestyrelsesmedlemmer, direktion, aktuar og øvrige nøglepersoner

- Have tilstrækkelig viden, faglig kompetence og erfaring
- Ikke være pålagt strafansvar, under konkursbehandling el. lign.
- Må ikke have påført virksomheden tab
- Have et godt omdømme
- Udvisе hæderlighed og integritet

B.3 Risikostyringssystem, herunder vurderingen af egen risiko og solvens

Pensionskassens risikostyringssystem omfatter de strategier, processer og rapporteringsprocedurer, der er nødvendige for til stadighed at identificere, måle, overvåge, styre og indberette pensionskassens risici og som udføres af den risikostyringsansvarlige i samarbejde med pensionskassens ledelse og øvrige nøglepersoner.

Pensionskassens risici måles ved opgørelsen af solvenskapitalkravet i henhold til bekendtgørelse om opgørelse af solvenskapitalkravet ved anvendelse af den såkaldte standardmodel. Standardmodellen afspejler pensionskassens valgte beskyttelsesniveau som tilsiger, at sandsynligheden for at blive insolvent i

Løbet af de næste 12 måneder skal være mindre end ½ pct. Bestyrelsen fastlægger også investeringspolitikken på grundlag af en risikovurdering og med en risikoprofil, der opfylder det vedtagne beskyttelsesniveau.

Solvenskapitalkravet opgøres som minimum pr. udgangen af hvert kvartal i henhold til den såkaldte standardmodel og skal senest være afsluttet og indberettet 20 arbejdsdage efter kvartalets afslutning. I forbindelse med den kvartalsvise opgørelse foretages stresstest i form af følgende følsomhedsanalyser:

- Den enkelte risiko fordobles en af gangen.
- Virkningen af at eliminere diversifikationseffekterne undersøges.
- Det måles, hvor langt diskonteringsrentekurven kan parallelforskydes nedad af den likvide del og den resulterende konvergens mod UFR, før solvensdækningen når hhv. 150% og 100%.
- Det måles, hvor mange % markedsværdien af aktiver omfattet af aktierisici kan falde, før solvensdækningen når hhv. 150% og 100%.
- Det måles, hvor mange % markedsværdien af aktiver omfattet af ejendomsrisici kan falde, før solvensdækningen når hhv. 150% og 100%.
- Det måles, hvor mange % markedsværdien af aktiver omfattet af kreditspændsrisici for obligationer kan falde, før solvensdækningen når hhv. 150% og 100%.

Den risikostyringsansvarlige skal vurdere pensionskassens risici løbende og sikre, at solvenskapitalkravet udgør det beløb, der er nødvendigt for, at pensionskassen kan dække risikoen på den eksisterende forretning såvel som ny forretning, som forventes tegnet inden for de følgende 12 måneder.

På det sidste bestyrelsesmøde i kalenderåret foretages en vurdering af alle væsentlige risici, som pensionskassen er eller kan blive mødt med i dets strategiske planlægningsperiode og herudover foretage en vurdering af, om det beregnede solvenskapitalkrav tager tilstrækkeligt højde for alle væsentlige risici virkning indenfor de kommende 12 måneder. Denne vurdering af egen risiko og solvens skal indsendes til Finanstilsynet senest to uger efter bestyrelsens godkendelse. Vurderingen af egen risiko og solvens tager udgangspunkt i pensionskassens konkrete forretningsmodel, pensionskassens politik for risikostyring, inklusive det valgte beskyttelsesniveau samt pensionskassens kapitalplan og kapitalnødsplan.

Ved udarbejdelsen af risikovurderingen skal direktøren, formanden for bestyrelsen, den risikostyringsansvarlige og den ansvarshavende aktuar gennemgå opgørelsen med henblik på en indstilling til bestyrelsen om uændret opgørelse eller ændringer.

Uanset ovenstående skal der foretages en risikovurdering umiddelbart efter væsentlige ændringer i pensionskassens strategi, forretningsmodel, risikoprofil og risikotolerancegrænser.

Hvis pensionskassen får eller påtager sig nye risici, har Pensionskassens direktør og risikostyringsansvarlige ansvaret for, at disse risici identificeres og indgå i vurderingen af pensionskassens solvens.

Beregningen af solvenskapitalkravet samt af følsomhedsanalyserne foretages i en regnearksmodel. Modellen kræver følgende input:

- Gennemlyst liste over aktiver leveret af investeringsforvalteren med alle nødvendige data til brug for beregningen af solvenskapitalkravet i henhold til den besluttede model.
- Opgørelse af hensættelser og bonuspotentialer fra den ansvarshavende aktuar i henhold til bekendtgørelsen.
- Forsikringsrisici beregnet af den ansvarshavende aktuar i henhold til den besluttede model.
- Samlede aktiver, størrelsen af egenkapitalen samt af det kollektive bonuspotentiale fra regnskabschefen.

- De gældende diskonteringsrentekurver på opgørelsesdagen offentliggjort af EIOPA.
- Den anticykliske aktiejustering på opgørelsesdagen offentliggjort af EIOPA.

Data skal leveres på en form, så de umiddelbart kan danne baggrund for de nødvendige beregninger af risici. Data skal være korrekte og kontrolleret for fejl.

Den risikostyringsansvarlige vurderer inputtet og beregner solvenskapitalkravet. Før fremsendelse til den ansvarlige for rapportering til Finanstilsynet samt pensionskassens direktør vurderer aktuaren resultaterne i forhold til forrige opgørelse. Investeringsforvalteren og regnskabschefen informeres om usædvanlige forhold.

Regnskabschefen kontrollerer, at aktivernes værdi svarer til seneste kvartalsregnskab.

Dem risikostyringsansvarlige indberetter opgørelsen af solvenskapitalkravet til Finanstilsynet på de dertil indrettede skemaer.

Regnskabschefen, den risikostyringsansvarlige samt den ansvarshavende aktuar vurderer udviklingen i solvenskapitalkravet og kapitaldækningen. Formanden for bestyrelsen informeres af pensionskassens direktør.

Direktøren kommunikerer resultatet af den seneste udvikling i solvenskapitalkravet ud til bestyrelsen på kvartalsbasis.

Det sikres, at direktøren, den ansvarshavende aktuar, regnskabschefen og den risikostyringsansvarlige er bekendt med både de indregnede risici og deres andel af den samlede risiko samt hvilke forhold, der kan have betydning for opgørelsen. Hver enkelt i gruppen har pligt til at orientere de øvrige uden ophold såfremt der opnås kendskab til forhold, som kan forrykke risikobilledet.

Pensionskassens direktør og risikostyringsansvarlige har ansvaret for, at alle ændringer i pensionskassens strategi, forretningsområder, de økonomiske eller forretningsmæssige betingelser eller andre forhold, der har en betydelig indflydelse på de forudsætninger eller metoder, der er lagt til grund for opgørelsen af den tilstrækkelige kapital, skal medføre tilpasninger i den tilstrækkelige kapital.

Hvis pensionskassens kapitalgrundlag bliver mindre end 150% af solvenskapitalkravet orienteres bestyrelsen øjeblikkeligt og der foretages indstilling til bestyrelsen mht. tiltag for at sikre, at kapitalgrundlaget igen bliver større end 150% af solvenskapitalkravet. Så længe solvensdækningen er under 150% orienteres bestyrelsen så ofte som påkrævet, dog minimum på månedsbasis. Såfremt denne grænse brydes øges rapporteringsfrekvensen til bestyrelsen.

I henhold til lov om finansiell virksomhed må minimumskapitalkravet ikke være mindre end 25% og ikke større end 45% af solvenskapitalkravet. Kapitalgrundlaget må aldrig blive mindre end minimumskapitalkravet. Såfremt der er fare for, at Kapitalgrundlaget bliver mindre end minimumskapitalkravet skal direktionen hurtigst muligt indkalde til bestyrelsesmøde med henblik på at vedtage tiltag som sikrer, at kapitalgrundlaget igen bliver større end 150% af solvenskapitalkravet.

Regnskabschefen udarbejder årligt et likviditetsbudget for det kommende regnskabsår, som godkendes af bestyrelsen. Budgettet udformes under hensyntagen til:

- det samlede likviditetsbehov på kort og mellemlangt sigt;
- niveauet af likvide aktiver;
- effekten på likviditetssituationen ved forventet nytegning.

Regnskabschefen overvåger overholdelsen af likviditetsbudgettet løbende og opgør mindst en gang i kvartalet misforholdet mellem likviditetstilførsel og likviditetsforbrug af både aktiver og passiver i forhold til det lagte likviditetsbudget. Resultatet rapporteres til direktionen sammen med en indstilling om eventuelle nødvendige ændringer i likviditetsstyringen.

Standardformlen forventes på visse områder at give et lidt højere solvenskapitalkrav end den faktiske risikoprofil tilsiger. Pensionskassens forretningsmodel understøtter de underliggende antagelser som danner grundlag for standardformlen. Det vurderes således, at bestyrelsens valg af standardformel til beregning af solvenskapitalkravet betyder, at det beregnede solvenskapitalkrav ligger på den sikre side i forhold til de faktiske risici.

På baggrund af pensionskassens gennemgang af risici sammenholdt med de vedtagne politikker og forretningsgange vurderes det ligeledes, at det beregnede solvenskapitalkrav tager tilstrækkelig højde for alle væsentlige risici, som pensionskassen er eller kan blive mødt med.

Pensionskassen forventer ingen ekstraordinær vækst, men alene en normalkonsolidering svarende til væksten i indbetalingerne, som primært er påvirket af de overenskomstmæssige stigninger. Der er ingen forventninger om vækst i et tempo, der kræver træk på kapitalen.

Konkurrencesituationen er begrænset. Et ophør af den obligatoriske tilslutning forventes ikke at kunne ske pludseligt og en relativ stor del af forsikringerne (hvilende og aktuelle pensionister) vil ikke være direkte påvirket af et skift.

Pensionskassens risikoprofil, forretningsmodel samt vedtagne politikker betyder således, at pensionskassens kan leve op til solvenskapitalkravet og de forsikringsmæssige hensættelser både på kort og på lang sigt.

B.4 Internt kontrolsystem - Compliancefunktionen

Det er bestyrelsen der i sidste ende har ansvaret for, at pensionskassen lever op til de forpligtelser, som følger af love og andre forordninger, der regulerer virksomheden. Dette omfatter blandt andet ansvaret for at sørge for, at der udpeges en nøgleperson for compliancefunktionen. Direktøren udpeger den ansvarlige nøgleperson i Pensionskassen

Compliancefunktionen er outsourcet til en ekstern leverandør

Det er af grundlæggende betydning, at compliancefunktionen er uafhængig i forhold til den daglige drift. Bestyrelsen skal sikre at:

- Compliancefunktionen kan opretholde sin uafhængighed af den daglige drift
- Funktionen har de beføjelser, ressourcer og den faglige viden, som kræves
- Funktionens organisatoriske tilhørsforhold ikke sætter eller kan sætte dens uafhængighed eller forudsætningerne for at udføre opgaverne over styr
- Funktionen altid har adgang til al relevant information
- Funktionen har god viden om pensionskassens virksomhed
- Funktionen har god viden om de interne regler, som gælder for pensionskassens virksomhed
- Funktionen udfører de opgaver, som fremgår herunder.

Compliancefunktionen er ansvarlig for:

- Støtte og rådgivning
- Give råd og støtte til ledelsen og relevante personer, som i øvrigt er ansvarlige for udøvelsen af pensionskassens tilsynspligtige virksomhed i spørgsmål, som er omfattet af funktionens ansvar
- Overvåge reguleringsarbejde samt beslutning om nye og ændrede regler, som er væsentlige for den tilsynspligtige virksomhed i pensionskassen og bidrage til en vurdering af, hvilken påvirkning nye og ændrede regler har for denne
- Rådgive ved etablering af interne regler i pensionskassen
- Rådgive i forbindelse med nye produkter og serviceydelser eller ved væsentlige ændringer i organisation eller tilsynspligtig virksomhed ud fra et efterlevelsesperspektiv.
- Opfølgning (kontrol)

- Kontrollere og vurdere pensionskassens regelefterlevelse vedrørende den tilsynspligtige virksomhed ud fra et væsentligheds- og risikobaseret perspektiv samt kontrollere og vurdere egnetheden og effektiviteten i de tiltag og forretningsgange, som er indført for at minimere compliancerisiciene
- Udføre kontroller i overensstemmelse med gældende regler herfor
- Ved manglende regelefterlevelse sørge for at indhente forretningens bekræftelse på, at der er iværksat de nødvendige foranstaltninger for at afhjælpe den manglende regelefterlevelse.
- Rapportering
- I henhold til denne politik rapportere om udførte aktiviteter og iagttagelser til bestyrelsen.
- Information / uddannelse
- Bidrage til at berørt personale og forretningsområder får den nødvendige uddannelse og regelmæssig information om væsentlige eksisterende, nye eller ændrede regler om den tilsynspligtige del af virksomheden i pensionskassen.
- Kontakt med myndigheder
- Være informeret om og ved behov deltage ved kontakt med Finanstilsynet og andre myndigheder i spørgsmål, som er omfattet af funktionens ansvar.

Compliancefunktionen (KPMG) har i 2016 (primo 2017) rapporteret at "ud fra vores gennemlæsning af materialet er det vores opfattelse, at der ikke har været væsentlige compliancemæssige risici i 2016.

B.5 Intern auditfunktion

Intern Auditfunktionen er outsourcet til en ekstern leverandør i henhold til ledelsesbekendtgørelsen § 17, stk. 10 og under hensyn til kravene i bekendtgørelse nr. 21 af 11. januar 2010 om outsourcing af væsentlige aktivitetsområder samt forordning 2015/35/EF.

Direktionen udpeger den ansvarlige nøgleperson i Pensionskassen.

Intern auditfunktion foretager vurdering af, om pensionskassens interne kontrolsystem og andre dele af ledelsessystemet er hensigtsmæssige og betryggende.

Mindst en gang årligt aflægger Intern Auditfunktionen rapport til direktionen om udført planlægning og gennemførte audit-opgaver.

I situationer, hvor kritiske bemærkninger direkte måtte vedrøre direktionens eller den ansvarlige nøglepersons arbejdsområder eller omhandler forhold, hvor direktionens retningslinjer anses for overtrådt, skal den interne audit vurdere, om der er behov for særskilt rapportering direkte til bestyrelsen.

Rapporteringen skal altid indeholde en frist til at afhjælpe eventuelle mangler, angive hvem der er ansvarlig for at afhjælpe disse samt oplyse om status på anbefalinger, der ikke var afhjulpel ved afgivelsen af den foregående audit-rapport.

I de situationer, hvor nøglepersonen finder det nødvendigt at informere Finanstilsynet om særlige forhold, følges følgende procedure:

Den ansvarlige nøgleperson underretter straks den administrerende direktør og/eller bestyrelsen og forelægger den dokumentation, som Intern Audit finder relevant at forelægge for Finanstilsynet

I de tilfælde, hvor der ikke kan opnås enighed om forholdet mellem direktør og/eller bestyrelse samt nøglepersonen, skal nøglepersonen i tillæg til dokumentationen vedlægge den administrerende direktørs og/eller bestyrelsens kommentarer til de enkelte forhold.

Bestyrelsen skal sikre, at der forefindes en Intern Auditfunktion, som er objektiv og uafhængig af de operationelle funktioner i pensionskassen, herunder at:

Direktionen sikrer, at den interne auditfunktion ikke yder bistand eller særlige opgaver, der medfører selvrevision

Direktionen skal:

- Oprette en intern audit funktion
- Udarbejde funktionsbeskrivelser, der angiver intern audits arbejdsopgaver, så der ikke opstår unødvendigt sammenfald imellem funktionerne og sikre effektivt samarbejde mellem funktionen og de øvrige nøglefunktioner.
- Videregive de informationer til den ansvarlige nøgleperson for Intern Audit-funktionen, som, direktionen vurderer, kan være af betydning for nøglepersonens arbejde.
- Træffe passende foranstaltninger for at mindske risikoen for interessekonflikter for den interne audit funktion.
- Sikre, at intern auditfunktionen ikke udfører audit af aktiviteter eller funktioner, som de selv har udført eller udarbejdet grundlaget for i den periode, som den interne audit omfatter.

Direktionen kan anmode den interne auditfunktion om at inddrage specifikke emner i den interne audit, uden at dette strider imod funktionens uafhængighed.

Den ansvarlige nøgleperson skal sikre, at intern auditfunktionen planlægger, udfører og rapporterer om funktionens arbejde.

Internal Audit funktionen(KPMG) har i 2016 (primo 2017) rapporteret at "det udførte arbejde, som er foretaget indtil dato af nøglefunktioners kontroller, har ikke givet anledning til væsentlige bemærkninger" samt "det er, ud fra vores gennemgang, vores vurdering, at det interne kontrolsystem for de undersøgte områder er tilrettelagt tilstrækkeligt og effektivt".

B.6 Aktuarfunktion

Aktuarfunktionen er lagt hos den ansvarshavende aktuar, da pensionskassen har vurderet, at der er et stort overlap mellem de to funktioners ansvarsområder og at den ansvarshavende aktuar umiddelbart har den største indsigt i aktuarfunktionens område.

Aktuarfunktionen omfatter

- Koordination af beregningen af forsikringsmæssige hensættelser.
- Sikring af, at de metodologier, underliggende modeller og antagelser, der anvendes og lægges til grund ved beregningen af forsikringsmæssige hensættelser, er fyldestgørende.
- Vurdering af, om de data, der benyttes til beregning af forsikringsmæssige hensættelser, er tilstrækkelige og af den påkrævede kvalitet.
- Sammenligning af de bedste skøn med de hidtidige erfaringer.
- Information til administrations-, ledelses- eller tilsynsorganet om, hvorvidt beregningen af de forsikringsmæssige hensættelser er troværdig og fyldestgørende.
- Tilsyn med beregningen af de forsikringsmæssige hensættelser i de tilfælde, hvor datakvaliteten nødvendiggør approksimationer m.v.
- Udtalelse om den overordnede tægningspolitik
- Udtalelse om, hvorvidt genforsikringsarrangementerne er fyldestgørende, og
- Bidrag til den effektive gennemførelse af risikostyringssystemet, navnlig med hensyn til de risikomodeller, der ligger til grund for beregningen af kapitalkravene, og vurderingen af egen risiko og solvens.
- Identifikation af eventuelle uoverensstemmelser med kravene i artikel 76-85 i solvens II direktivet om beregning af forsikringsmæssige hensættelser og forslag til ændringer, hvor det er relevant

Aktuarfunktionen har i 2016 rapporteret, at aktuarfunktionen

- har ikke bemærkninger til koordinationen af beregningen af de forsikringsmæssige hensættelser.

- vurderer metoder, modeller og antagelser, der anvendes og lægges til grund ved beregningen af de forsikringsmæssige hensættelser, som fyldestgørende.
- vurderer, at de data, der benyttes til beregning af de forsikringsmæssige hensættelser, er tilstrækkelige og har den påkrævede kvalitet.
- finder at der er fuld overensstemmelse mellem bedste skøn og hidtidige erfaringer.
- vurderer, at beregningen af de forsikringsmæssige hensættelser er troværdig og fyldestgørende.
- vurderer, at der ikke er tilfælde, hvor datakvaliteten nødvendiggør approksimationer.
- finder tegningspolitikken som betryggende
- finder fraværet af genforsikringsarrangementerne for fyldestgørende.
- indgår som en aktiv deltager i risikostyringen både mht. udviklingen af denne og mht. vurderingen af resultaterne samt opfølgning på risikominimerende tiltag.
- har ikke identificeret uoverensstemmelser med direktivets krav til beregning af hensættelserne.

B.7 Outsourcing

Pensionskassens bestyrelse har besluttet en politik og retningslinjer, som fastsætter de overordnede rammer for outsourcing. Retningslinjernes formål er at sørge for, at

- opgavevaretagelsen ved outsourcing foregår betryggende,
- outsourcingbekendtgørelsens og EU-forordningens krav overholdes,
- pensionskassens bestyrelse og direktion får nødvendig og tilstrækkelig information om områder, som er outsourcet til andre selskaber, således at bestyrelsen og direktionen kan kontrollere disse aktiviteter effektivt og sikre, at outsourcingbekendtgørelsen og EU-forordningen overholdes.

Politik og retningslinjer skal minimum en gang årligt opdateres som følge af ændringer i lovgivningen, øvrige politikker m.v., vejledninger fra Finanstilsynet eller andre forhold, der kræver en opdatering. Opdatering skal godkendes af bestyrelsen efter indstilling fra direktionen. Politik og retningslinjer skal være tilgængelige for medarbejderne samt relevante medarbejdere hos outsourcingpartneren, og medarbejderne skal modtage meddelelse, når der sker ændringer.

Politikken og retningslinjerne omfatter enhver outsourcing.

Med outsourcing menes der pensionskassens anvendelse af en tredjepart til brug for at udføre tjenester, som normalt skulle kunne udføres af pensionskassen selv.

Selve outsourcingbekendtgørelsen finder alene anvendelse på outsourcingaktiviteter, som er væsentlige for pensionskassen, og som Finanstilsynet fører tilsyn med. I væsentlighedskriteriet ligger, at aktiviteten er af afgørende betydning for pensionskassens kerneaktiviteter. Aktiviteter, som ikke er reguleret i den finansielle lovgivning, og som dermed heller ikke er underlagt Finanstilsynets tilsynsvirksomhed, er ikke omfattet af outsourcingbekendtgørelsen.

Hvis outsourcingen vedrører aktivitetsområder, som ikke er væsentlige, men hvor leverandøren får tilgang til fortrolig information om pensionskassen, er den også omfattet af pensionskassens politik og retningslinjer, dog således at alene forhold, der er omfattet af outsourcingbekendtgørelsen, skal anmeldes til Finanstilsynet.

Hvis outsourcingen vedrører aktivitetsområder, som ikke er væsentlige, og hvor leverandøren ikke får tilgang til fortrolig information om pensionskassen, er outsourcingen ikke omfattet af pensionskassens politik og retningslinjer. Som konsekvens heraf er eksempelvis rengøring ikke omfattet af pensionskassens politik og retningslinjer.

Politik og retningslinjer omfatter også videreoutsourcing af ydelser, der er outsourcet.

Principper og ansvar ved outsourcing

Aktiviteter kan outsources for at effektivisere pensionskassens forretning eller for at opnå fordele for pensionskassens medlemmer.

Bestyrelsen bærer altid det øverste ansvar for de væsentlige aktiviteter, som outsources.

Det outsourcete område skal varetages med mindst samme kvalitetskrav, som pensionskassen havde stillet, såfremt aktiviteten havde været varetaget af pensionskassen selv.

Al outsourcing er forbundet med risici – selv outsourcing af mindre aktiviteter. Håndtering og opfølgning skal altid være proportional med de risici, som outsourcingen indebærer.

Forbud mod outsourcing

Outsourcing må ikke ske, såfremt aktiviteten er uforenelig med gældende lovgivning. Outsourcingen må ej heller finde sted, såfremt en tilsynsmyndighed opponerer mod outsourcingen.

Outsourcing af aktiviteter må ikke ske, såfremt outsourcingen vil indebære, at bestyrelsens, direktionens, interne og eksterne tilsynsfunktioner (f.eks. eksterne revisorer) samt Finanstilsynets virksomhed forhindres eller besværliggøres.

Bestyrelsens beslutning og godkendelse

Såfremt der er tale om outsourcing af et væsentligt aktivitetsområde, skal outsourcingen forinden besluttet af bestyrelsen. Egentlige direktionsopgaver, hvilket omfatter strategisk ledelse, kontrol samt risikohåndtering, kan ikke outsources til ekstern part.

Det er direktionen, som er ansvarlig for at sørge for, at bestyrelsen forelægges outsourcingen til beslutning.

Beslutning om outsourcing af ikke-væsentlige opgaver træffes af direktionen.

Såfremt en leverandør ønsker at videreoutsourcere et væsentligt aktivitetsområde helt eller delvist, skal dette godkendes af bestyrelsen. Dette gælder også videreoutsourcing i tredje eller flere led.

Indberetning til Finanstilsynet

Pensionskassen skal senest 8 hverdage efter indgåelse af en outsourcingkontrakt eller efter godkendelse af en kontrakt om videreoutsourcing underrette Finanstilsynet herom. Direktionen påser, at underretningen til Finanstilsynet finder sted.

Pensionskassens outsourcinganalyse

Beslutning om at outsource aktiviteter skal ske på grundlag af en analyse (outsourcinganalysen). Analysen skal som minimum indeholde en vurdering af følgende forhold:

- Forretningsmæssige fordele og ulemper
- Finansielle fordele og ulemper
- Forenelighed med lov og praksis
- Skattemæssige konsekvenser
- Risici forbundne med outsourcing og hvorledes disse håndteres og kontrolleres
- Sikring af at risikoniveauerne overholder pensionskassens risikopolitik
- Aftalepartens mulighed (evne og kapacitet samt om leverandøren har eventuelle nødvendige tilladelser) for at fuldføre arbejdet på en for pensionskassen tilfredsstillende måde
- Hvilke alternative muligheder der findes, hvis outsourcingleverandøren ikke formår at fuldføre opgaven.

Direktionen skal vurdere, om der er dokumenter, erklæringer eller andet, som bør indhentes i forbindelse med vurderingen af leverandørens evne til at levere de outsourcete opgaver.

Såfremt der lægges vægt på leverandørens referencer, skal der normalt foretages en stikprøvekontrol heraf. Hvis der er tale om outsourcing af væsentlige opgaver, skal vurderingen af leverandørens evne til at opfylde aftalen forelægges skriftligt for bestyrelsen forud for bestyrelsens beslutningstagning.

Inden aftalen med den eksterne part forhandles, skal direktionen kvalitets- og sikkerhedssikre de områder, som angives i bilag 1.

Outsourcingaftalen

Direktionen skal desuden tilse, at vilkårene for outsourcing reguleres i en skriftlig aftale mellem pensionskassen og aftaleparten. En sådan aftale skal som minimum indeholde de vilkår, som fremgår af bilag 2.

Forud for aftalens underskrift skal direktionen tilse, at der udføres en juridisk undersøgelse af aftalen.

Det skal desuden sikres, at pensionskassens beredskabsplaner kan gennemføres uanset de outsourcede funktioner. Dette skal fremgå af outsourcingaftalen.

Outsourcing af IT

Ved outsourcing af IT-kontrakter skal direktionen sikre sig, at leverandøren overholder relevante dele af pensionskassens IT-sikkerhedspolitik og sikkerhedsregler, samt at pensionskassen regelmæssigt kan kontrollere dette. Dette skal fremgå af outsourcingkontrakten.

Løbende kontrol og overvågning

Direktionen kan udpege en person, som bærer ansvaret for løbende at kontrollere, at leverandøren lever op til sine forpligtelser i kontrakten, og som har ansvaret for at overvåge, om leverandøren lever op til gældende regler på området.

Løbende vil sige, at kontrollen og overvågningen skal gennemføres regelmæssigt og med intervaller efter opgavens betydning og den risiko opgavevaretagelsen medfører for pensionskassen, dog mindst én gang årligt.

Hvis der udpeges en person, skal vedkommende have tilstrækkelig indsigt til at kontrollere, om leverandøren og den leverede ydelse lever op til kravene i kontrakten og de gældende bestemmelser på det konkrete outsourcingområde.

Hvis der udpeges en person, er vedkommende ansvarlig for at rapportere til direktionen om, hvorvidt den virksomhed, der er outsourcet til, lever op til kravene i kontrakten og gældende regler på området. Direktionen sørger for at vidererapportere til bestyrelsen.

Direktionen skal tilse, at der findes en kontinuitetsplan/strategi som uden større besvær kan anvendes for det tilfælde, at aftaleparten ikke skulle kunne formå at fuldføre arbejdet, ikke lever op til kravene i kontrakten eller ikke lever op til gældende regler på området.

Konfidentialitet

Såfremt outsourcingen indebærer, at aftaleparten får adgang til fortrolig information om pensionskassen, skal direktionen foretage en bedømmelse af hvilke særlige sikkerhedskrav, som bør være gældende vedrørende aftalepartens håndtering af sådan information. Hvor omfattende, disse sikkerhedskrav skal være, vil variere afhængig af hvilken type information, som aftaleparten vil få tilgang til.

Eksempler på sådanne sikkerhedskrav kan være krav om:

- at det personale hos aftaleparten som får tilgang til informationen skal underskrive en særskilt tavshedspligtserklæring
- begrænset adgang eller særskilte krav med hensyn til bearbejdning, kommunikation og håndtering af fortrolig information
- at aftaleparten skal oprette og tage hånd om en aktuel fortegnelse over, hvilket personale som håndterer informationen

Risici – Identifikation og kontrol

Pensionskassen har ansvaret for alle risici, som er forbundne med outsourcete aktiviteter.

Direktionen har ansvaret for håndteringen og kontrollen af alle risici forbundet med outsourcingen. I dette ansvar indgår bl.a. at udvikle skriftlige metoder og rutiner for identifikation, opfølgning og kontrol af disse risici og planlægge alternative løsninger, såfremt aftaleparten ikke er i stand til at fuldføre sit arbejde (her skal der dog være et særligt fokus på hvordan kontinuitet i virksomhedsdriften garanteres).

Interessekonflikter

Forud for outsourcing eller videreoutsourcing til et andet selskab skal det undersøges, om der kan være tale om interessekonflikter. Spørgsmål, som særligt skal undersøges, er f.eks., om pensionskassens nøglepersoner har tilknytninger til den anden part, som outsourcingen gennemføres via, eller om der er andre forhold, som kan være med til at skabe konflikt mellem parterne.

Intern opfølgning og inspektion

På samme måde som pensionskassens øvrige aktiviteter kontrolleres og efterses, skal de outsourcete aktiviteter kontrolleres og følges op. Direktionen er ansvarlig for at dette finder sted.

Aktuel Outsourcing

Håndteringen af pensionskassens beholdninger og investeringer har indtil udgangen af 2016 været outsourcet til SparInvest. Gældende fra 1. oktober 2016 er der indgået en administrationsaftale med BlackRock, som herefter varetager denne opgave. BlackRock er en af verdens største kapitalforvaltere.

IT driftsafvikling og andre IT relaterede ydelser er outsourcet til IT-afdelingen, med hvem der er indgået en driftsaftale. IT-afdelingen varetager IT-opgaver for en lang række kunder, herunder også andre pensionsselskaber.

Derudover er pensionskassens compliancefunktion og internal audit funktion outsourcet, som nævnt i de respektive afsnit.

B.8 Andre oplysninger

Der er ikke andre væsentlige oplysninger om selskabets ledelsessystem.

C. Risikoprofil

Nedenfor beskrives pensionskassens væsentligste risici

C.1 Forsikringsrisici

Pensionskassens forsikringsrisici består af

- Levetidsrisiko: risikoen for, at pensionskassens medlemmer lever længere end forudsat;
- Omkostningsrisiko: risikoen for, at omkostningerne overstiger omkostningsbidraget;
- Invalidiserisiko: risikoen for, at antallet af invalide er større end forudsat.
- Katastroferisiko: risikoen for ekstreme hændelser.

Livsforsikringsrisici forvaltes i henhold til pensionskassens politik for forsikringsmæssige risici samt retningslinjer for forsikringsområdet.

Pensionskassens kapitalgrundlag må på intet tidspunkt kunne opleve tab som følge af ovenfor nævnte forsikringsrisici, som overstiger solvenskapitalkravet for forsikringsrisici efter fradrag af diversifikationseffekter.

Levetidsrisikoen begrænses af, at størstedelen af pensionskassens medlemsbestand har betingede garantier. For denne bestand forudsættes, at et konstateret fald i dødeligheden vil medføre en ændring af dødelighedsforudsætningerne i det tekniske grundlag senest 3 år efter, at faldet i dødeligheden indtræffer.

Alle pensionskasser skal jf. Finanstilsynets brev til alle livsforsikringsselskaber og tværgående pensionskasser af den 14. juni 2012 tage højde for realisationsrisikoen i deres individuelle solvensbehov. Realisationsrisikoen svarer til den ikke-systematiske del af levetidsrisikoen. En arbejdsgruppe under Den danske Aktuarforening har i den anledning udgivet publikationen "Solvency 2: Longevity Stress and the Danish Longevity Benchmark".

Jf. ovenstående publikation udgør levetidsrisikoen i pensionskassen sammenlagt 15%, idet

- 6% vedrører den systematiske del og
- 9% vedrører den ikke-systematiske del (realisationsrisikoen), idet det forventede antal dødsfald over en periode på 5 år er 161,1 (målt på Finanstilsynets 2014-benchmark).

Pensionskassen tager således højde for realisationsrisikoen i dets individuelle solvensbehov, idet pensionskassen i henhold til standardformlen anvender en samlet levetidsrisiko på 20%.

Omkostningsrisikoen kvantificeres i henhold til standardformlen.

Pga. den store geografiske spredning og forsikringernes sammensætning har ekstreme hændelser ikke særsilt betydning for pensionskassens basiskapital. Der beregnes dog en katastroferisiko i henhold til standardformlen.

Ved beregningen af invaliditetsrisiko forudsættes det, at der ikke sker reaktivering. Pensionskassens invaliditetsrisiko er forsvindende lille.

Dødsrisikoen er i pensionskassen negativ, hvorfor den ikke har risikomæssig betydning.

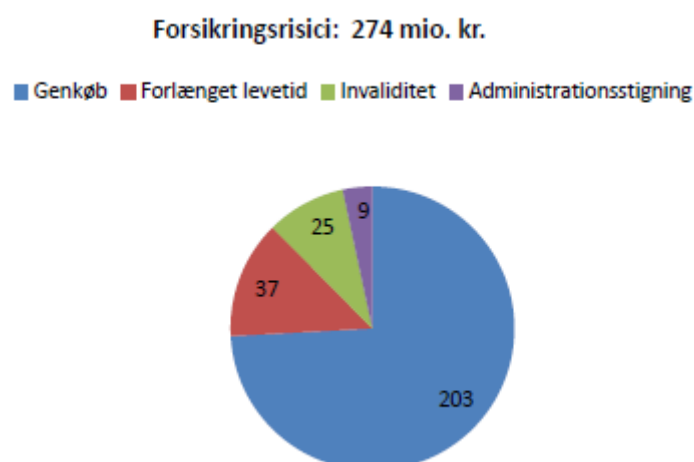
Pensionskassen driver ikke syge- og ulykkesforsikringer (SUL) og har således ikke særskilte risici vedrørende denne forsikringsklasse.

Livsforsikringsoptionsrisici kvantificeres i henhold til standardformlen.

Genoptagelsesrisikoen kan sættes til 0, idet pensionskassen ikke har annuiteter eksponeret overfor genoptagelsesrisici.

For at begrænse risikoen er der udarbejdet en konkret politik for forsikringsmæssige risici samt retningslinjer for forsikringsområdet.

I mio. kr. udgør pensionskassens solvensbehov til de enkelte forsikringsrisici følgende:

På baggrund af ovenstående vurderes det, at det beregnede solvensbehov ligger på den sikre side i forhold til pensionskassens faktiske forsikringsrisiko. En forøgelse af de forsikringsmæssige risici med f.eks. en fordobling vil ikke have væsentlig indflydelse på pensionskassens soliditet.

C.2 Markedsrisici

Pensionskassens væsentligste markedsrisici er

- Renterisiko: risikoen for, at basiskapitalen påvirkes som følge af renteændringer;
- Aktierisiko: risikoen for at aktierne falder;
- Ejendomsrisiko: risikoen for at værdien af ejendommene falder;
- Kreditspændrisiko: risikoen for et fald i obligationsværdien, som ikke skyldes renteændringer.
- Valutarisiko
- Koncentrationsrisiko

Markedsrisici forvaltes i henhold til pensionskassens investeringspolitik og retningslinjer på investeringsområdet.

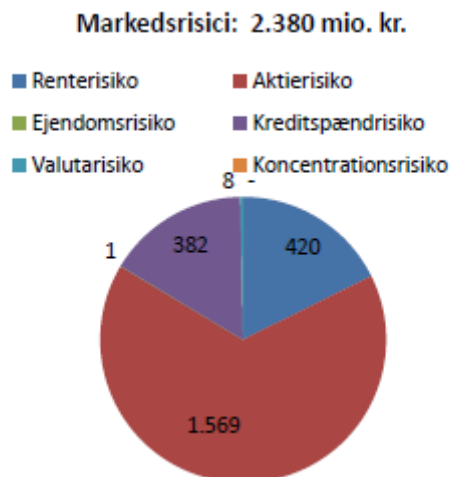
Bestyrelsen fastlægger investeringspolitikken efter en "asset allocation strategi" på grundlag af en risikovurdering og med en risikoprofil, der med maks. ½ % sandsynlighed kan bringe pensionskassens kapitalgrundlag under det samlede solvenskapitalkrav.

Pensionskassens bevidste spredning af aktiverne understøtter den antagelse der ligger til grund for anvendelsen af standardformlen om, at enkelte aktivers og passivers følsomhed overfor ændringer i markedsparametrene volatilitet ikke er væsentlig. Pensionskassen er ikke eksponeret i forhold til inflation eller deflation. Aktieporteføljerne er valgt, så de understøtter den valgte models antagelser i forhold til aktierisici.

Pensionskassen antager, at eventuelle optionselementer på aktiverne er indregnet i markedets prisfastsættelse.

Risikoen kvantificeres i henhold til standardformlen. Bestyrelsen vurderer, at standardformlens kvantificering afspejler pensionskassens risikoprofil.

I mio. kr. udgør pensionskassens solvensbehov til de enkelte markedsrisici følgende:

Ud fra den ALM-analyse bestyrelsen har gennemgået vurderes det, at det beregnede solvensbehov svarer til pensionskassens faktiske markedsrisiko. Markedsrisikoen beregnet ved ALM-analysen bliver ikke væsentligt forskellig fra markedsrisikoen beregnet ved standardformlen når der tages hensyn til forskellen i metode.

En forøgelse af hhv. de enkelte markedsrisici med f.eks. en fordobling vil isoleret set ikke have væsentlig indflydelse på pensionskassens soliditet, bortset fra aktierisikoen, hvilket skyldes, at en fordobling af denne

risiko vil betyde, at værdien af pensionskassens samlede aktiebeholdning skal kunne falde med mere end 68 %. Ved beregningen af solvenskapitalkravet skal basiskapitalen kunne tåle et fald i aktierne fra OECD lande på 38 % mens type 2 aktier skal kunne falde med 48 %. Den samlede markedsværdi af aktierne kan isoleret set falde 44 % før basiskapitalen ikke er tilstrækkelig til at dække solvenskapitalkravet.

Rentekurven kan parallelforskydes nedad med 11,3 %-point før basiskapitalen ikke er tilstrækkelig til at dække solvenskapitalkravet.

C.3 Kreditrisici

Risikoen kvantificeres i henhold til standardformlen og indgår i afsnit C.2. Bestyrelsen vurderer, at standardformlens kvantificering afspejler pensionskassens risikoprofil. Markedsværdien for obligationer som giver anledning til kreditspændrisici kan isoleret set falde 27% før basiskapitalen ikke er tilstrækkelig til at dække solvenskapitalkravet.

C.4 Likviditetsrisici

Selskabet beregner ikke kapitalbehov for likviditetsrisici. Likviditetsbehovet er i høj grad forudsigeligt og budgetteres og overvåges løbende. Hovedparten af selskabet aktiver er endvidere ultralikvide.

Pensionskassen har anmeldt, at den forventede fremtidige fortjeneste (FFO) er nul. Dette er baseret på, at pensionskassen som medlemsejet pensionsinstitut ikke ønsker at tjene på medlemmerne. Medlemmerne er både ejere og kunder. Det medlemmerne i deres egenskab af ejere tjener på kunderne, skal udbetales til ejerne efter en retfærdig model. Derfor vil en fortjeneste skulle udbetales til de selv samme kunder, der har betalt denne fortjenstmargen.

C.5 Operationelle risici

Ved operationel risiko forstås som udgangspunkt risiko for tab som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige fejl og systemmæssige fejl eller som følge af eksterne begivenheder, herunder juridiske risici. Ved juridiske risici forstås de risici, som virksomheden er eksponeret for i forbindelse med udformningen og indholdet af de kontrakter, der er indgået.

Operationelle risici omfatter derudover modelrisiko forstået som virksomhedens potentielle tab som konsekvens af beslutninger, der hovedsagelig baseres på output fra interne modeller, på grund af fejl i udviklingen, gennemførelsen eller anvendelsen af sådanne modeller.

Pensionskassen har derudover en omdømmerisiko forstået som risikoen for, at pensionskassens omdømme påvirker pensionskassen væsentligt. Omdømmerisikoen blandt medlemmerne kan ikke påvirke pensionskassen på kort sigt, idet medlemskabet af pensionskassen er obligatorisk og fastlagt ved overenskomst mellem arbejdsmarkedets parter. Omdømmet skal forværres ekstremt førend det vil påvirke leverandørerne. Pensionskassen har ikke investorer.

Operationelle risici forvaltes i henhold til pensionskassens politik for operationelle risici samt retningslinjer for operationelle risici.

Pensionskassens kapitalgrundlag må på intet tidspunkt kunne opleve tab som følge af ovenfor nævnte operationelle risici, som overstiger solvenskapitalkravet for operationelle risici.

Pensionskassen har ikke dokumenterede opsamlede erfaringer for operationelle risici før 2013. Fra og med 2013 er påbegyndt en registrering af konstaterede fejl.

Mht. pensionskassens evne til at opnå overskud, indtjeningens stabilitet samt pensionskassens evne til at budgettere har pensionskassen pt. næsten al forretning fra obligatoriske ordninger via kollektive aftaler og er derfor på den ene side sikret en stabil forretningsudvikling, men på den anden side netop afhængig af

denne forudsætning. I vurderingen af solvenskapitalkravet indgår derfor overvejelser om både meradministration som følge af salgsarbejde og konsekvenser ved ophør af indbetalinger.

Pensionskassen har i stigende omfang begrænset garantierne for at imødegå en uforudset udvikling samt udloddet en større del af bonus, som midlertidige tillæg for ikke at ende med kapitalproblemer. Pensionskassens indtjening er dermed blevet mindre afgørende for kapitalstyrken. Bonuspolitikken er en afvejning af en vurdering af den nødvendige kapital og en retfærdig bonusudlodning til de enkelte forsikrede.

Pensionskassen vurderer, at der relativt til størrelsen er lagt stor vægt på et kontrolmiljø, som sikrer mod fejl og utilsigtede tab. Pensionskassen er dog lille, så fuldstændig funktionsadskillelse, og uafhængighed af nøglepersoner ikke kan undgås. Der er ikke foretaget en vurdering af, hvilke tab, der kan være en følge af svigt på disse områder.

Alle værdipapirer handles på officielle markeder gennem anerkendte pengeinstitutter/værdipapircentraler og andre handler, fx. ejendomme, sker efter velafprøvede og gængse metoder til sikring af transaktionerne. Det vurderes derfor, at pensionskassen ikke har afviklingsrisici.

Omdømmet blandt medlemmerne kan ikke påvirke Pensionskassen på kort sigt pga. de obligatoriske aftaler. Pensionskassen vurderer, at omdømmet skal forværres ekstremt førend det vil påvirke leverandørerne. Pensionskassen har ikke investorer.

Ved udgangen af 2016 udgør solvensbehovet for den operationelle risiko i henhold til standardformlen 31 mio. kr.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at det beregnede solvensbehov svarer til pensionskassens faktiske operationelle risiko. En forøgelse af den operationelle risiko med f.eks. en fordobling vil ikke have væsentlig indflydelse på pensionskassens soliditet.

C.6 Andre væsentlige risici

Modpartsrisikoen er risikoen for at virksomheden påføres et tab, fordi en modpart ikke kan opfylde sin forpligtelse overfor virksomheden i tide.

Pensionskassens modpartsrisiko forvaltes i henhold til pensionskassens politik for modpartsrisiko samt retningslinjer for investeringsområdet.

Pensionskassens kapitalgrundlag må på intet tidspunkt kunne opleve tab som følge af ovenfor nævnte modpartsrisiko, som overstiger solvenskapitalkravet for modpartsrisiko.

Ved udgangen af 2016 udgør modpartsrisikoen beregnet i henhold til standardformlen 1 mio. kr.

Det vurderes, at det beregnede solvensbehov svarer til pensionskassens faktiske modpartsrisiko. En forøgelse af modpartsrisikoen med f.eks. en fordobling vil ikke have væsentlig indflydelse på pensionskassens soliditet.

C.7 Andre oplysninger

Der er ikke andre væsentlige oplysninger om pensionskassens risikoprofil.

D. Værdiansættelse til solvensformål

Retningslinjer, rammer og lign. relateret til koncentrationsrisiko

De generelle rammer er, at pensionskassen maksimalt må investere op til 10 % i en enkelt afdeling i en investeringsforening.

Der må generelt set ikke investeres i aktiver, der repræsenterer en risiko i en enkelt virksomhed på mere end 2 % af de forsikringsmæssige hensættelser. Der er dog undtagelser, hvis pensionskassen er børsnoteret, omfattet af højst vurderet zone (zone A) og egenkapitalen overstiger 250 mio. kr., men dog begrænset af 3 % af de pensionsmæssige hensættelser.

Ved investering i realkreditobligationer kan der højst investeres 40 % af de pensionsmæssige forpligtigelser hos en enkelt udsteder.

I forhold til valutarisici skal mindst 80 % af de underliggende aktiver investeres i DKK eller euro. Andelen af euro (inkl. anden EU – valuta) må dog ikke udgøre mere end 50 % af hensættelserne (jf. punkt 6.2.5.).

Den konkrete sammensætning af formuen på de forskellige aktivklasser skal foretages med udgangspunkt i de forventede afkast og risikoforhold.

Pensionskassen kan anvende følgende afledte finansielle instrumenter:

- Valutaterminskontrakter
- Terminkontrakter på danske obligationer
- Futures og options på danske og udenlandske aktier og aktieindeks samt på obligationer

Aftaler om finansielle instrumenter må alene indgås efter beslutning i bestyrelsen i hvert enkelt tilfælde. Dette skal dog ikke ske i forbindelse med normale valutaterminsforretninger.

Obligationsforeninger afdækker normalt selv valutarisikoen, mens dette ikke sker i aktieforeninger. I aktieforeninger skal der således ske en valutaafdækning, hvis investeringsaktiverne i valutaer uden for EU overstiger 15 %.

Pensionskassens bankrelationer fastlægges af bestyrelsen som en integreret del af risiko- og investeringsarbejdet.

Der er fastlagt konkrete grænser på tilgodehavender i udvalgte pengeinstitutter på 1 - 2 % af pensionshensættelserne afhængig af pengeinstituttets størrelse.

Der kan i forbindelse med konkrete forretninger (f.eks. finansielle instrumenter eller særlige forvaltningsaftaler) aftales særlige rammer. Dette skal på forhånd godkendes af bestyrelsen.

Operationelle risici

Der henvises også til afsnit C5.

Pensionskassens politik for operationelle risici afspejler kravene i henhold til den gældende bekendtgørelse om ledelse og styring af forsikringsselskaber. Politikken afspejler ligeledes pensionskassens størrelse og kompleksitet.

Pensionskassens overordnede strategi er at eliminere flest mulige operationelle risici, under hensyntagen til de deraf følgende omkostninger.

Bestyrelsen har besluttet, at organisationen til enhver tid skal være kendetegnet ved en kultur, hvor alle medarbejdere åbent skal kunne gøre opmærksom på uhensigtsmæssigheder, fejl og tabsgivende hændelser med henblik på at afbøde konsekvenserne umiddelbart og forebygge gentagelser.

Uanset at det er pensionskassens politik at eliminere samtlige tabsgivende hændelser, skal bestyrelsen indskærpe, at organisationen ikke skal være kendetegnet ved en såkaldt "0-fejl tolerance" politik.

Følgende typer af hændelser kan medføre tab, som bestyrelsen ikke kan acceptere:

- Manglende overholdelse af investeringspolitikken
- Manglende kontrol af opsætning af pensioner og udgående transaktioner generelt
- Manglende overholdelse af fastlagte procedurer og forretningsgange
- Indgåelse af tabsgivende juridiske aftaler
- Manglende overholdelse af lovgivning
- Væsentlige fejl i pensionskassens IT-systemer.

Alle væsentlige fejl skal meldes til direktionen, som i aftalt omfang rapporterer til bestyrelsen.

Der skal etableres systemer i form af målinger af ekspeditionstider, fejllister, adgangstider på IT-systemer mv. – der opsamler og registrerer tabsgivende hændelser. Dette gælder også i forhold til eksterne leverandører.

D.1 Aktiver

Pensionskassens aktiver udgør sammenlagt 10.415 mio. kr. ultimo 2016 og sammensættes af nedenstående dele

Investerings ejendomme

Investerings ejendomme er ultimo 2016 værdisat til 3,6 mio. kr.

Investerings ejendomme måles efter første indregning til dagsværdi. Ejendommenes dagsværdi fremkommer på baggrund af ejendommens budgetterede driftsafkast og et til den enkelte ejendom knyttet forrentningskrav (afkastprocent). Forrentningskravet fastsættes så ejendommene kan forventes afhændet til den deraf fremkomne værdi efter en periode med sædvanlige salgsbestræbelser.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder udgør ultimo 2016 48,9 mio. kr. og vedrører Farmakonomernes Ejendomsselskab samt FarmaPension A/S, som pensionskassen begge ejer 100%.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder måles til den forholdsmæssige andel af dattervirksomhedernes indre værdi opgjort efter koncernens regnskabspraksis med fradrag eller tillæg af urealiserede koncerninterne avancer og tab og med tillæg eller fradrag af resterende værdi af positiv eller negativ goodwill opgjort efter overtagelsesmetoden.

Kapitalandele i associerede virksomheder

Kapitalandele i associerede virksomheder udgør ultimo 2016 195,9 mio. kr. og vedrører DEAS Invest I Holding A/S, som pensionskassen ejer en tredjedel af.

Kapitalandele i associerede virksomheder måles til den forholdsmæssige andel af den regnskabsmæssige indre værdi med udgangspunkt i virksomhedens senest aflagte regnskab

Ikke-noterede aktier

Pensionskassen ejer ultimo 2016 unoterede aktier til en værdi af 49,6 mio. kr., heraf er 47,8 mio. kr. investeret i Sparinvest Holding og 1,8 mio. kr. i Vækstfonden.

Dagsværdien af disse aktier er fastsat ud fra den transaktionspris, som vil fremkomme i en handel mellem uafhængige parter, der anlægger normale forretningsmæssige betragtninger.

Noterede aktier

Pensionskassens har ultimo 2016 en portefølje af noterede aktier til en værdi af sammenlagt 723,1 mio. kr., som hovedsageligt består af udenlandske såkaldte Real Estate Investment Trust aktier.

Værdien af disse aktier er fastsat ud fra lukkekursen ultimo 2016.

Erhvervsobligationer

Pensionskassen ejer ultimo 2016 erhvervsobligationer til en værdi af 48,7 mio. kr.

Værdien af disse obligationer er fastsat ud fra vurderet dagsværdi.

Kollektive investeringsinstitutter

Hovedparten af pensionskassens aktiver er placeret i 17 investeringsforeninger. Værdien af disse investeringsforeningsandele udgør sammenlagt 9.222 mio. kr.

Værdien af disse andele er fastsat ud fra lukkekursen ultimo 2016.

Investeringsforeningsandelene vedrører stort set udelukkende danske og udenlandske aktier og obligationer.

Derivater - valutaterminskontrakter

For at sikre størstedelen af de investeringer, som er tegnet i en anden valuta end danske kroner, er der tegnet såkaldte valutaterminskontrakter, hvis værdi ultimo 2016 udgør -58,9 mio. kr.

Valutaafdækningen er indregnet til dagsværdi.

Øvrige investeringer

Bortset fra de ovenfor nævnte investeringsaktiver har pensionskassen udlånt 4,7 mio. kr. gennem Lån og Vækstfonden. Risikomæssigt håndteres denne post som unoterede aktier.

Investeringer sammenlagt

Sammenlagt udgør summen af ovenstående investeringsaktiver i alt 10.237 mio. kr. ultimo 2016.

Udskudt skat

Udskudt pensionsafkastskat udgør 42,5 mio. kr. ultimo 2016.

Tilgodehavender fra forsikringer

Tilgodehavender fra forsikringer udgør 0,5 mio. kr. ultimo 2016.

Andre tilgodehavender

Andre tilgodehavender udgør 27,1 mio. kr. ultimo 2016.

Likvider

Pensionskassen har et indestående i kreditinstitutter på i alt 76,3 mio. kr. ultimo 2016.

Øvrige aktiver

Øvrige aktiver udgøres ultimo 2016 af periodeafgrænsningsposter på i alt 31,3 mio. kr.

Aktiver i alt

Sammenlagt ejer pensionskassen ultimo 2016 aktiver til en værdi af 10.415 mio. kr.

D.2 Forsikringsmæssige hensættelser

Pensionskassen har kun en væsentlig branche: bonusberettiget livsforsikring. Alle medlemmer har en samlet pensionspakke, der indeholder livrente, invaliderente incl. bidragsfritagelse og børnepension. Summerne ved død, invaliditet og kritisk sygdom er købt via bonus i eksternt forsikringsselskab, hvorfor risici på disse produkter ikke henhører under pensionskassen. Pensionskassen udøver alene virksomhed i Danmark.

Pensionskassen opgør værdien af de garanterede ydelser (Best Estimate Liability, BEL), risikomargen (Risk Margin, RM) samt værdien af bonus (Future Discretionary Bonus, FDB).

De pensionsmæssige hensættelser er baseret på en række ledelsesmæssige skøn og vurderinger, idet metoden for værdifastsættelsen kræver forudsætninger om fremtidige forventede ydelser baseret på udviklingen i dødeligheden, invaliditeten, udtrædelses- og bidragsophørsmønstret samt

forsikringsomkostningerne. Forudsætningerne er som hovedregel baseret på de seneste 5 års erfaringer og udmøntes i

- en dødelighed svarende til det af Finanstilsynet nyeste offentliggjorte benchmark for kvinder pr. 30.06.2015. Dødelighedsudviklingen forventes at være identisk med Finanstilsynets benchmark for levetidsudvikling, som er baseret på de gennemsnitlige køns- og aldersafhængige udviklingsrater over de seneste 30 år i den danske befolkning.
- En invaliditet svarende til den gennemsnitlige skadesgrad for 2011-2015 på 39 % af nytægningsgrundlaget.
- En genkøbssandsynlighed på 2,5 % for de unge faldende til 0% ved 60 år baseret på mønstret 2011-15
- En bidragsophørssandsynlighed på 7,5 % for de unge faldende til et konstant niveau på 1,5 % fra og med alder 45 år.
- En omkostningsbelastning på 240 kr. pr. år tillagt 2,25 % af indbetalingerne.

Desuden anvendes EIOPAs rentekurve uden volatilitetsjustering for danske kroner samt en reduktion af renten for pensionsafkastbeskatning på 15,3 % (svarende til den pt. gældende sats).

Værdien af de garanterede ydelser (BEL) er opgjort i en 7-tilstandsmodel, der omfatter udtrædelses- og bidragsophørsoptionerne, men hverken ændring af pensioneringstidspunkt eller reaktivering fra invalid. Ændring af pensioneringstidspunktet har ikke målbar effekt, mens reaktiveringer i praksis er så sjældent forekommende, at sandsynligheden kan estimeres til nul. 7-tilstandsmodellen beregner hvert medlems cash flow for ydelser, bidrag og omkostninger. Skatten er indirekte indregnet via reduktionen af diskonteringsrenten.

Risikomargen er opgjort efter Cost-Of-Capital-metoden som foreskrevet i direktivet. Det betyder, at risikomargen er opgjort som 6% af den tilbagediskonterede værdi af solvenskravet opgjort efter standardmodellen for de ikke-hedgebare risici. Dvs. de forsikringsmæssige og operationelle risici. Risikomargen er opgjort for den ubetingede bestand hhv. den betingede bestand hver for sig, idet disse gruppers risici er væsentligt forskellige.

Værdien af bonus (FDB) er opgjort residualt, som det beløb det enkelte medlems depot overstiger værdien af garanterede ydelser for medlemmet. For hver af bestandene betingede hhv. ubetingede tilsagn er risikomargen desuden fratrullet i værdien af bonus i det omfang, der er plads.

Pensionskassen anvender eksakt samme metoder og antagelser til opgørelse af de pensionsmæssige hensættelser i regnskabet og til solvensformål.

Pensionsmæssige hensættelser (mio. kr.)	31.12.2016	01.01.2016
Bedste skøn af garanterede ydelser (BEL)	6.593,3	5.959,0
Risikomargen (RM)	205,5	182,7
Værdi af bonus (FDB)	2.067,8	2.515,3
Pensionshensættelser i alt	8.866,6	8.657,0

I efteråret 2016 blev parametrene opdateret (erfæringsperioden fra skønnet blev flyttet fra 2010-14 til 2011-15). Det medførte lidt lavere dødelighed og invaliditet, lidt højere udtrædelses- og bidragsophørssandsynlighed samt lavere omkostninger. Effekten på hensættelserne var:

	Mio. kr.	Relativt
Bedste skøn af garanterede ydelser (BEL)	+160,8	+2,34%
Risikomargen (RM)	-6,5	+3,10%
Værdi af bonus (FDB)	-160,1	-8,49%
Pensionshensættelser i alt	+7,2	+0,08%

Pensionskassen anvender ikke volatilitetsjustering (jf. artikel 77d i direktiv 2009/138/EF).

Pensionskassen anvender ikke den midlertidige risikofrie rentekurve (jf. artikel 308c i direktiv 2009/138/EF).

Pensionskassen anvender ikke overgangsfradraget (jf. artikel 308d i direktiv 2009/138/EF).

Pensionskassen anvender ikke genforsikring.

D.3 Andre forpligtelser

Ud over pensionshensættelserne er der alene andre forpligtelser på i alt 109,3 mio. kr., som består af en skatteforpligtelse på 87,3 mio. kr. og anden gæld på 22,0 mio. kr.

D.4 Alternative værdiansættelsesmetoder

Pensionskassen anvender ikke alternative værdiansættelsesmetoder

D.5 Andre oplysninger

Der er ikke andre væsentlige oplysninger om værdiansættelsen.

E. Kapitalforvaltning

E.1 Kapitalgrundlag

Pensionskassens kapitalgrundlag består af egenkapitalen, som ultimo 2016 udgør 1.439 mio. kr.

Egenkapitalen er forskellen mellem aktiverne opgjort i afsnit D1 og forpligtelserne opgjort i afsnit D2 og D3.

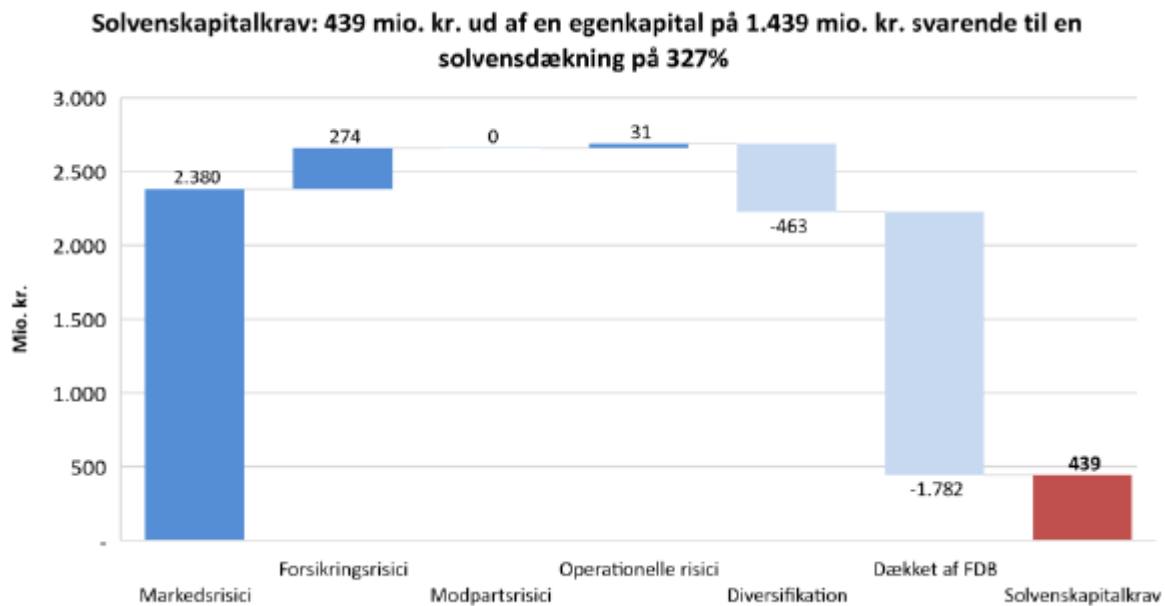
Pensionskassens egenkapital forvaltes således ikke særskilt.

E.2 Solvenskapitalkrav og minimumskapitalkrav

Idet størstedelen af pensionskassens samlede basissolvensbehov dækkes af bonuspotentialer, udgør solvenskapitalkravet efter indregning af samtlige diversifikationseffekter 439 mio. kr. Kapitalgrundlaget byder således på en overdækning på 1.000 mio. kr. svarende til en solvensdækning på 327%.

Pensionskassens minimumskapitalkrav er det såkaldte lineære minimumskapitalkrav baseret på pensionskassens hensættelser og risikosum. Minimumskapitalkravet udgør 136 mio. kr.

Det konkluderes, at pensionskassen er velkonsolideret.

E.3 Anvendelse af delmodulet for løbetidsbaserede aktierisici til beregningen af solvenskapitalkravet

PfF anvender ikke delmodulet for løbetidsbaserede aktierisici jf. artikel 304 i direktiv 2009/138/EF.

E.4 Forskelle mellem standardformlen og en intern model

PfF anvender ikke en intern model.

E.5 Manglende overholdelse af minimumskapitalkravet og manglende overholdelse af solvenskapitalkravet

PfF overholder både minimumskapitalkravet og solvenskapitalkravet.

E.6 Andre oplysninger

Der er ikke andre væsentlige oplysninger om pensionskassens kapitalforvaltning.